

PARLAMENTAARISEN KOMITEAN ASETTAMINEN ARVIOIMAAN YHTENÄISEN VALTONEUVOSTON RAKENNETTA

1 Tausta

Pääministeri Jyrki Kataisen hallitusohjelman mukaisesti vuonna 2011 valtiovarainministeriö asetti valtion keskushallinnon uudistamistarpeita selvittävän hankkeen.

Hankkeen tehtävänä oli valmistella valtion keskushallinnon uudistamista seuraavin tavoittein:

- valtioneuvostossa toteutettava politiikka-, lainsäädäntö- ja resurssiohjaus tulisi yhtenäisemmäksi,
- hallituksen strategisen näkemyksen toimeenpano ja vaikuttavuus julkisessa hallinnossa ja yhteiskunnassa vahvistuisi
- henkilöstön ja taloudellisten resurssien liikkuvuus lisääntyisi sekä yhtenäisen toimintakulttuurin syntyminen valtion hallinnossa edistyisi.

Hankkeen yhteydessä selvitettiin ministeriöhallintoa ja vaihtoehtoja nykyistä yhtenäisemmän valtioneuvostorakenteen luomiseksi kuitenkin siten, että ministereiden asemaa valtioneuvoston jäsenenä ja ministeriönsä toiminnan johtajina ei muuteta.

Hanke valmisteli myös ehdotuksen siitä, että valtioneuvostolle vahvistettaisiin oikeus päättää valtioneuvoston ja sen ministeriöiden organisaatioista.

Hallitus on kesäkuussa 2012 iltakoulussaan linjannut, että tavoitteena on muodostaa valtioneuvostosta toiminnallisesti ja taloudellisesti nykyistä yhtenäisempi rakenteellinen kokonaisuus seuraavasta hallituskaudesta 2015 alkaen.

Hallituspuolueiden puheenjohtajat ovat 9.8.2013 ja 8.11.2013 käsitelleet erityisesti ministeriöhallintoa koskevia ehdotuksia. Asian merkittävyyden ja laajakantoisuuden vuoksi asetetaan parlamentaarinen komitea arvioimaan yhtenäisen valtioneuvoston rakennetta siten, että komitean mahdolliset ehdotukset voidaan ottaa huomioon kevään 2015 hallitusneuvotteluissa. Siltä osin kuin uudistukset edellyttävät perustuslain muuttamista, ne voidaan käytännössä toteuttaa vasta 2020.

Osana yhtenäisempää valtioneuvostoa valmistellaan (hallituksen) esitys valtion ylimmän johdon virka- ja tehtäväarakenteen uudistamisesta siten, että valtion ylimmät virat tulisivat valtioneuvoston yhteisiksi. Tämä koskisi ministeriöissä osastopäälliköitä ja näitä ylempiä virkoja, kansliapäälliköitä sekä keskusvirastojen pääjohtajia, yhteensä noin 130 tehtävää. Hallituspuolueiden puheenjohtajat linjasivat, että mahdollinen ylimmän johdon uudistus ja sen poliittista linjausta vaativat yksityiskohdat käsitellään osana parlamentaarisen komitean työtä siten, että hallituksen esitys on mahdollista antaa vielä tämän hallituskauden aikana.

2 Parlamentaarisen komitean asettaminen

Ehdotetaan, että valtioneuvosto asettaa parlamentaarisen komitean arvioimaan yhtenäisen valtioneuvoston rakennetta, uudistamistarpeita ja -keinoja hallituksen strategisen päätöksenteon toimintaedellytysten parantamiseksi ja tekemään tätä koskevat kehittämissuositukset. Komitean jäseniksi pyydetään ehdotuksia vuoden 2011 vaaleissa eduskuntaan valittujen puolueiden eduskuntaryhmiltä. Tarkoitus on, että neljä suurinta puoluetta asettaisi kaksi jäsentä ja muut puolueet yhden.

3. Tehtävät

Komitean tehtävänä on selvittää ja tehdä tarvittavat ehdotukset perustuslakiin ja muuhun lainsäädäntöön seuraavista asiakokonaisuuksista:

- 1) valtioneuvoston oikeus päättää organisaatiostaan ja resursseistaan,
- 2) valtioneuvoston kokonaisuus ja tehtävä rakenne,
- 3) valtioneuvoston suhde eduskuntaan,
- 4) valtioneuvoston ja sen ministeriöiden johtamismalli,
- 5) pääministerin asema ja hallituksen johtaminen,
- 6) muiden ministereiden asema ja toimivaltasuhteet,
- 7) poliittisen ja virkamiesjohtamisen suhde.

Lisäksi komitea käsittelee mahdolliseen valtion ylimmän johdon virka- ja tehtävä rakenteen uudistamiseen liittyen sen yksityiskohdat ja toimintamallin sekä tekee tarvittavat linjaukset ja muutosehdotukset poliittista yhteensovittamista vaativista asioista osana valtioneuvoston kokonaisuutta

Komitean mietinnön ehdotetaan sisältävän hallituksen esityksen muotoon laaditun ehdotuksen tarvittaviksi lainsäädäntötoimenpiteiksi.

Toimikausi

Komitean toimikausi on xx.12.2013 – 31.1.2015. Komitea valmistelee 31.8.2014 mennessä osamietinnön sisältäen jatkovalmistelun keskeisimmät linjaukset.

Valtion ylimmän johdon mahdolliseen virka- ja tehtävä rakenteen uudistamiseen liittyen komitea käsittelee hallituksen esityksen ja tekee tarvittavat muutosesitykset vuoden 2014 aikana siten, että hallituksen esitys on mahdollista antaa vielä tämän hallituskauden aikana

Kokoonpano

Puheenjohtaja:

Jäsenet:

XX, Kansallisen kokoomuksen eduskuntaryhmä
XX, Sosiaalidemokraattinen eduskuntaryhmä
XX, Perussuomalaisten eduskuntaryhmä
XX, Keskustan eduskuntaryhmä
XX, Vasemmistoliiton eduskuntaryhmä
XX, Ruotsalainen eduskuntaryhmä
XX, Vihreä eduskuntaryhmä
XX, Kristillisdemokraattinen eduskuntaryhmä

Pysyvät asiantuntijat:

xx,

Sihteeristö:

Pääsihteeri

Muut sihteerit

Mikäli komitean jäsen pyytää eroa tehtävästä, esittelevän ministerin päätöksellä voidaan asettaa uusi henkilö tilalle sen ehdotuksesta, jota tehtävästä eronnut edusti.

Työmuodot

Komitea voi asettaa jaostoja erityisten aiheiden selvittämiseksi ja nimetä asiantuntijoita jaostoihin

Kustannukset

Komitean kustannukset maksetaan momentilta